ORTAÖĞRETİM
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ÇALIŞMA DEFTERİ

COĞRAFYA 11

Ünite

BEŞERÎ SİSTEMLER

Konu

• Türkiye'de Şehirlerin Fonksiyonları ve Sınıflandırılması
• Türkiye'de Kır Yerleşmeleri • Üretim, Dağıtım ve Tüketim

OGM MATERYAL

http://ogmmateryal.eba.gov.tr

2. SAYI

ÖN SÖZ

Sevgili Öğrenciler,

Bu çalışma defterinde öğretim süreçleri içerisinde kazandığınız bilgi ve becerileri kullanmanıza olanak tanıyacak çeşitli düzeylerde ve yapılarda etkinlikler bulunmaktadır. Bu etkinliklerle hem okulda işlemiş olduğunuz konuları tekrar etme hem de akademik gelişiminizi izleme imkânı bulacaksınız. Bu amaçla hazırlanan çalışma defterinde yer alan etkinlikler, bilişsel alan basamaklarını içerecek şekilde yapılandırılmıştır.

Çalışma defterinde boşluk doldurma, eşleştirme, çoktan seçmeli, açık uçlu, kısa cevaplı madde tipi etkinliklerinin yanı sıra bil-bul-çöz, kelime avı ve sudoku gibi içeriklerle keyifli vakit geçirmenizi sağlayan etkinlikler de yer almaktadır. Ayrıca "Hatırlıyor muyum?" bölümüyle akademik açıdan öz değerlendirmenizi yapabilecek ve eksik olduğunuz konuları karekodlar aracılığıyla tekrar etme fırsatı bulacaksınız.

Alanında yetkin uzmanlarca titizlikle hazırlanmış olan bu çalışma defteri ile akademik gelişiminize katkı sunmayı amaçlamaktayız. Bu çalışmanın eğitim hayatınızda olumlu yansımalarını görmek dileğiyle...

Hatırlıyor muyum?

Aşağıdaki bilgileri hatırlayıp hatırlamadığınızı ilgili bölüme işaretleyiniz. Puan durumunuza göre aşağıdaki karekodları okutarak konu eksiklerinizi tamamlayınız.

1	Kırsal yerleşmelerde daha çok tarımsal faaliyetler ön planda iken şehirlerde ise yönetim, sanayi, kültür, turizm ve ulaşım gibi fonksiyonlar gelişmiştir.	Hatırlıyorum 2 Puan	Kısmen Hatırlıyorum 1 Puan	Hatırlamıyorum 0 Puan
2	Batman ve Zonguldak Türkiye'deki maden şehirlerine örnek verilebilir.	Hatırlıyorum 2 Puan	Kısmen Hatırlıyorum 1 Puan	Hatırlamıyorum 0 Puan
3	İstanbul'da turizm, ticaret, kültür, liman, sanayi gibi birden fazla fonksiyon gelişmiştir.	Hatırlıyorum 2 Puan	Kısmen Hatırlıyorum 1 Puan	Hatırlamıyorum 0 Puan
4	Küreselleşen hızlı şehir hayatına karşı 1999 yılında İtalya'nın Greve in Chianti şehrinde kurulan Cittaslow, nüfusu 50 000'in altındaki şehirlerin üye olabildiği uluslararası belediyeler birliğidir.	Hatırlıyorum 2 Puan	Kısmen Hatırlıyorum 1 Puan	Hatırlamıyorum 0 Puan
5	Seferihisar, Türkiye'nin Cittaslow (Sakin Şehir) unvanını alan ilk şehridir.	Hatırlıyorum 2 Puan	Kısmen Hatırlıyorum 1 Puan	Hatırlamıyorum 0 Puan
6	Kırsal yerleşme; insanların geçimlerini genellikle tarım, hayvancılık, ormancılık, balıkçılıktan sağladığı ve nüfus miktarı az olan yerleşme çeşididir.	Hatırlıyorum 2 Puan	Kısmen Hatırlıyorum 1 Puan	Hatırlamıyorum 0 Puan
7	Kasaba, nüfusu, fiziksel özellikleri, işlevleri ve yaşam koşulları bakımından köy ile şehir arasında geçiş özelliği gösteren yerleşmedir.	Hatırlıyorum 2 Puan	Kısmen Hatırlıyorum 1 Puan	Hatırlamıyorum 0 Puan

8 Köy, 1924 yılında çıkarılan 442 sayılı Köy Kanunu'na göre cami, okul, yaylak, baltalık ve orman gibi malları bulunan; toplu veya dağınık yerleşen insanların bağ, bahçe ve tarlaları ile birlikte oluşturdukları yerleşmelere denir.

- Hatırlıyorum 2 Puan ☐
- Kısmen Hatırlıyorum 1 Puan ☐
- Hatırlamıyorum 0 Puan ☐

9 Köyden küçük yerleşmeler, yapılan ekonomik faaliyetlere göre geçici ya da sürekli yerleşme özelliği göstermektedir.

- Hatırlıyorum 2 Puan ☐
- Kısmen Hatırlıyorum 1 Puan ☐
- Hatırlamıyorum 0 Puan ☐

10 Yayla, kom, ağıl, oba, dam ve dalyan geçici yerleşme; çiftlik, mahalle, mezra ve divan ise sürekli yerleşme kapsamında değerlendirilebilir.

- Hatırlıyorum 2 Puan ☐
- Kısmen Hatırlıyorum 1 Puan ☐
- Hatırlamıyorum 0 Puan ☐

11 Yayla, genellikle ilkbahar ve yaz mevsimlerinde yüksek kesimlerdeki gür ot topluluklarından hayvancılık faaliyetlerinde yararlanmak amacıyla oluşturulan geçici yerleşmedir.

- Hatırlıyorum 2 Puan ☐
- Kısmen Hatırlıyorum 1 Puan ☐
- Hatırlamıyorum 0 Puan ☐

12 Oba, göçebe yaşayan ailelerin hayvancılık yapmak amacıyla oluşturduğu geçici yerleşmedir.

- Hatırlıyorum 2 Puan ☐
- Kısmen Hatırlıyorum 1 Puan ☐
- Hatırlamıyorum 0 Puan ☐

13 Mezra, Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu, İç Anadolu ve Karadeniz'de yaygındır.

- Hatırlıyorum 2 Puan ☐
- Kısmen Hatırlıyorum 1 Puan ☐
- Hatırlamıyorum 0 Puan ☐

14 Dalyan; deniz, göl ya da akarsu kenarlarında balık avlamak ya da üretmek için kurulmuş geçici yerleşmedir.

- Hatırlıyorum 2 Puan ☐
- Kısmen Hatırlıyorum 1 Puan ☐
- Hatırlamıyorum 0 Puan ☐

15 Mal ve hizmetlerin bir dizi işlemden geçirilerek kullanılabilir hâle getirilmesi olan üretim, yetiştirme (birincil üretim faaliyeti) ve imalat (ikincil üretim faaliyeti) şeklinde ikiye ayrılır.

- Hatırlıyorum 2 Puan ☐
- Kısmen Hatırlıyorum 1 Puan ☐
- Hatırlamıyorum 0 Puan ☐

16 Üretim ve tüketim arasındaki bağ, mal ve hizmetlerin üretim alanlarından tüketim merkezlerine veya tüketiciye ulaştırılması anlamına gelen dağıtım yoluyla sağlanır.

- Hatırlıyorum 2 Puan ☐
- Kısmen Hatırlıyorum 1 Puan ☐
- Hatırlamıyorum 0 Puan ☐

17 Üretim, dağıtım ve tüketimi doğal ve beşeri unsurlar etkiler.

- Hatırlıyorum 2 Puan ☐
- Kısmen Hatırlıyorum 1 Puan ☐
- Hatırlamıyorum 0 Puan ☐

18 Sanayi Devrimi'yle birlikte buharla çalışan makinelerin icat edilmesi, üretimde büyük bir artış yaşanmasına neden oldu.

- Hatırlıyorum 2 Puan ☐
- Kısmen Hatırlıyorum 1 Puan ☐
- Hatırlamıyorum 0 Puan ☐

DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

PUAN	PUAN	PUAN	TOPLAM PUANINIZ
0 - 22	23 - 27	28 - 36	
KONUYU TEKRAR ETMELİSİNİZ	ÇALIŞMALISINIZ	ÇOK İYİ	

1-2-3-4-5. maddelerin konu özeti

6-7-8-9-10-11-12-13-14. maddelerin konu özeti

15-16-17-18. maddelerin konu özeti

Eşleştirme

Aşağıdaki görsellerin üretim - dağıtım - tüketim faaliyetlerinden hangisine ait olduğunu, görsellerin altındaki alana üretim - dağıtım - tüketim ifadelerinden birini yazarak belirtiniz.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

Boşluk Doldurma

Aşağıdaki kelimeleri verilen ifadelerdeki boşluklara doğru olarak yazınız.

Beşerî	Şehirler	Doğal	Boru	Dalyan
Dağınık	Yayla	Ulaşım	Kırsal	Kasaba
Seferihisar	Turizm	Dağıtım	Tarımsal	Ticaret

1. Türkiye'deki ..... tarım, sanayi, ticaret, maden, ulaşım, turizm, kültür, idari, askerî vb. fonksiyonlara sahiptir.
2. Önemli yolların kesiştiği noktada bulunan şehirler ile hinterlandı geniş limana sahip olan şehirlerin ..... fonksiyonu gelişmiştir.
3. Yazların sıcak ve kurak geçtiği Akdeniz ve Ege Deniz'i kıyılarında çok sayıda ..... şehri bulunmaktadır.
4. Türkiye'nin ilk sakin şehri İzmir'in ..... ilçesidir.
5. Kırsal yerleşmelerde daha çok ..... faaliyetler ön plandadır.
6. Arazinin engebeli, su kaynaklarının fazla ve tarım alanlarının parçalı olduğu yerlerde ..... yerleşmeler yaygındır.
7. Genellikle ilkbahar ve yaz mevsimlerinde yüksek kesimlerdeki gür ot topluluklarından hayvancılık faaliyetlerinde yararlanmak amacıyla oluşturulan geçici yerleşmelere ..... denir.
8. Deniz, göl ya da akarsu kenarlarında balık avlamak ya da üretmek için kurulmuş geçici yerleşmelere ..... denir.
9. Nüfusu, fiziksel özellikleri, işlevleri ve yaşam koşulları bakımından köy ile şehir arasında geçiş özelliği gösteren yerleşmelere ..... denir.
10. ..... yerleşme, insanların geçimlerini genellikle tarım, hayvancılık, ormancılık, balıkçılıktan sağladığı ve nüfus miktarı az olan yerleşme çeşididir.
11. İklim, toprak, su kaynakları üretim, dağıtım ve tüketimi etkileyen ..... unsurlardandır.
12. İhtiyaçlar, gelir düzeyi, teknolojik gelişmeler, reklam, moda tüketimi etkileyen ..... unsurlardır.
13. Üretim ve tüketim arasındaki bağ, mal ve hizmetlerin üretim alanlarından tüketim merkezlerine veya tüketiciye ulaştırılması anlamına gelen ..... yoluyla sağlanır.
14. Dağıtım faaliyetinin en önemli unsuru olan ..... ürünlerin tüketiciye bozulmadan ve en kısa sürede ulaştırılması bakımından oldukça önemlidir.
15. Petrol ve doğal gaz gibi çeşitli enerji kaynaklarının ..... hatları ile taşınması, ülkeler arasındaki ticaretin gelişmesine imkân sağlamıştır.

Aşağıdaki çoktan seçmeli soruları cevaplayınız.

1.

Haritadaki şehirlerin gelişmiş ortak fonksiyonel özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Maden
B) Ticaret
C) Turizm
D) Sanayi
E) Askeri

2. · Geçici yerleşmelerdir.
· Hayvancılık faaliyetleri yaygındır.
· Genellikle ilkbahar ve yaz mevsimlerinde kullanılır.
· Toroslar ve Kuzey Anadolu Dağları ile Doğu ve İç Anadolu'da görülür.

Özellikleri verilen kırsal yerleşme aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yayla
B) Mezra
C) Divan
D) Çiftlik
E) Dalyan

3. Aşağıdakilerden hangisi kırsal yerleşmelerin sürekli veya geçici özelliğe sahip olmasında etkili olan <u>en önemli</u> faktördür?

A) İdari yapı
B) Nüfus miktarı
C) Ekonomik faaliyet
D) Yükselti ortalaması
E) Denize göre konum

4.

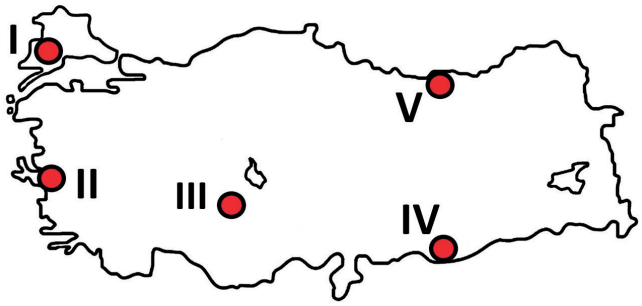

Haritadaki işaretli alanlardan hangisinde dağınık kırsal yerleşmeler <u>daha yaygındır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Aşağıdakilerden hangisi üretim, dağıtım ve tüketimi etkileyen doğal unsurlar arasında <u>gösterilemez</u>?

A) İklim
B) Su kaynakları
C) Yeryüzü şekilleri
D) Yerleşim özellikleri
E) Ham madde ve enerji kaynakları

6. Çalışma çağında yeterli sayıda nüfusa sahip olmak ve bu nüfusun eğitimi ekonomik faaliyetleri etkileyen önemli unsurlar arasında yer almaktadır. Makine kullanımındaki artışa rağmen gerek tarım sektöründe gerekse sanayide insan hâlâ önemini korumaktadır.

Yukarıda, üretim, dağıtım ve tüketim üzerinde etkili olan faktörlerden hangisinin önemi anlatılmıştır?

A) Sermayenin dağıtıma etkisi
B) İşgücünün üretime etkisi
C) Nüfusun tüketime etkisi
D) İnsan kaynaklarının dağıtıma etkisi
E) Tarımsal faaliyetlerin üretime etkisi

7. Tarım ve hayvancılıkta bozulabilir ürünler için pazara yakınlık ve gelişmiş ulaşım ağı oldukça önemli bir unsurdur. Bu nedenle ürünlerin uzak üretim alanlarından pazarlara ulaştırılabilmesi için özel taşıma ve paketleme sistemlerine ihtiyaç vardır.

Yukarıda, dağıtım üzerinde etkili olan faktörlerden hangisi anlatılmıştır?

A) İletişim
B) Su kaynakları
C) İnsan kaynakları
D) Yerleşim özellikleri
E) Teknolojik gelişmeler

8.

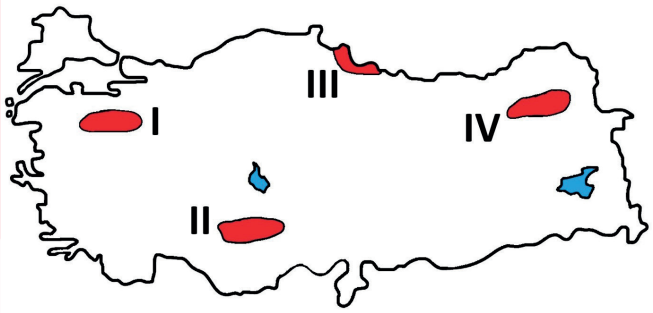

Haritadaki işaretli alanlardan hangilerinde yer şekilleri ve iklim koşullarının elverişsiz olması üretim, dağıtım ve tüketimi olumsuz etkilemektedir?

A) Yalnız II
B) Yalnız IV
C) I ve II
D) I ve III
E) III ve IV

9. 1999 yılında İtalya'nın Greve in Chianti şehrinde kurulan Cittaslow (Sakin Şehir), nüfusu 50 000'in altındaki şehirlerin üye olabildiği uluslararası belediyeler birliğidir.

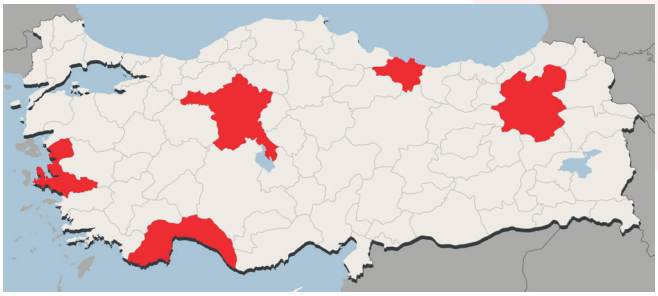

Buna göre haritadaki taranan illerden hangisinde sakin şehir <u>bulunmaz</u>?

A) İzmir
B) Antalya
C) Ankara
D) Ordu
E) Erzurum

10. Aşağıdaki tabloda bazı şehirlerin öne çıkan fonksiyonlarından biri işaretlenmiştir.

Şehirler	Turizm	Sanayi	Maden	İdari	Ticaret
İstanbul					+
Muğla	+				
Ankara				+	
Batman			+		
Artvin		+			

Buna göre tablodaki şehirlerden hangisinin fonksiyonu yanlış işaretlenmiştir?

A) İstanbul
B) Muğla
C) Ankara
D) Batman
E) Artvin

11.

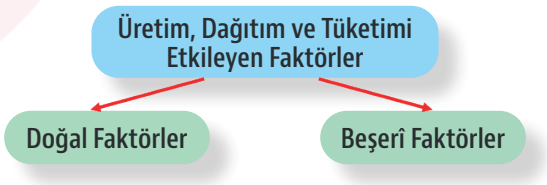

Şemaya göre, aşağıda verilenlerden hangisindeki faktörler aynı grupta yer alamaz?

A) Jeolojik yapı - İhtiyaçlar
B) Yer şekilleri - Bitki örtüsü
C) Su kaynakları - İklim
D) Nüfus - Sermaye
E) Teknoloji - Tanıtım

12. Aşağıda Türkiye'deki kırsal yerleşmeler ile ilgili bazı bilgiler verilmiştir.

- Deniz, göl ya da akarsu kenarlarında balık avlamak ya da üretmek için kurulmuş geçici yerleşmeler
- Geniş araziler üzerine kurulmuş, arazi sahipleri ve çalışanlar için evlerin bulunduğu, etrafı çevrili yerleşmeler
- Hayvancılık faaliyetleriyle uğraşan aileler tarafından kurulmuş geçici yerleşmeler
- Nüfusu, fiziksel özellikleri, işlevleri ve yaşam koşulları bakımından köy ile şehir arasında geçiş özelliği gösteren yerleşmeler

Verilenler arasında aşağıdaki kırsal yerleşmelerden hangisine ait bilgi bulunmamaktadır?

A) Kom B) Mezra C) Kasaba D) Dalyan E) Çiftlik

13. Aşağıda Türkiye'nin farklı alanlarına ait bilgiler verilmiştir.

- Adana ve Tarsus'un sık nüfuslanmasında bu alanların tarıma elverişli olmasının etkisi fazladır.
- İskenderun, Zonguldak, Ereğli ve Karabük gibi kentlerin büyümesindeki en önemli etmen, bu merkezlerde madencilik sektörünün ve madenciliğe bağlı sanayinin gelişmiş olmasıdır.
- Ege ve Akdeniz'in kıyı kesimlerinde deniz turizmine bağlı olarak, yaz döneminde nüfus yoğunluğu önemli ölçüde artmaktadır.

Buna göre, verilen bilgilerin tümünden çıkarılabilecek ortak sonuç aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yüzey şekillerinin düz olduğu alanlarda nüfus fazladır.
B) Tarımsal üretim alanlarında tarıma dayalı sanayi de gelişir.
C) Ekonomik faaliyetlerin çeşitlenmesi ulaşımın gelişmesine bağlıdır.
D) Nüfus ve yerleşmelerin özellikleri ekonomik faaliyetlerden etkilenir.
E) Tüm kıyılarda turizm gelişmemiş olsa da tüm ovalarda tarım gelişmiştir.

14. Aşağıdaki dünya haritasında beş farklı alan taranarak numaralandırılmıştır.

Numaralandırılmış alanlardan hangisi günümüzün önemli üretim, dağıtım ve tüketim alanları arasında yer almaz?

A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

15. Türkiye'de şehirsel yerleşmelerin dağılışında aşağıdakilerden hangisinin etkisi yoktur?

A) Yer şekillerinin düz olması
B) Turizm potansiyelinin bulunması
C) Tarım alanlarının verimliliği
D) Ulaşım imkânlarının uygunluğu
E) İl yüzölçümlerinin genişliği

16. Ürünlerin depolama ve dağıtım aşamasında, ürün fiyatlarının yıl içindeki dalgalanmasının azlığında ve ürünlerin tüketim zamanının genişliğinde yararı olan soğutma depolarının ekonomiye daha fazla katkı sağlaması için Türkiye'de yaygınlaştırılmaları gereklidir.

Soğutma depolarına ait bilgideki altı çizilen ifade aşağıdakilerden hangisi ile gerçekleşir?

A) Uzun süre saklanabilmesi
B) Üretim maliyetinin düşük olması
C) Depolamasında az alana ihtiyaç duyulması
D) Mevsiminde tüketilmesi
E) Dağıtımda sürenin azalması

17. Seracılıkta, bitkilerin belirli bir sıcaklığa ihtiyaç duyması, ısıtma sisteminin kalitesindeki bir aksaklığın doğrudan ürün kalitesini etkilemesine sebep olduğu için seracılıkta ısıtma son derece önemlidir. Geleneksel yollarla ısıtma çevreye zarar vermekte ve çok pahalıdır.

Yukarıda seracılıkta;
I. Üretim
II. Tüketim
III. Dağıtım

aşamalarından hangilerine ait bilgi verilmiştir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) I, II ve III

Aşağıda verilen soruları cevaplayınız.

1. Görsellerdeki A ve B yerleşmelerinin dokularını açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

2. Görsellerdeki A ve B yerleşmelerinin dokularının farklı olmasının nedenlerini açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

3. Sanayinin gelişmesi ile dağıtım faaliyeti arasındaki ilişkiyi açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

4. Ulaşımın ve dağıtımın gelişmesinin üretim ve tüketim üzerindeki etkisini açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

Aşağıda verilen metin ve haritadan yararlanarak soruları cevaplayınız.

Sakin Şehir Hareketi 1999 yılında İtalya'da ortaya çıkmıştır. Bu hareketin amacı kentin yerel özelliklerini, geleneksel yaşamını, geleneklerini, yöreye özgü zanaatlarını ve kimliğini korumaktır. Bunları gerçekleştirirken yerel ekonomiyi korumak, canlandırmak ve geliştirmek hedeflenmektedir. Şehir; bu gelişme sayesinde kimliğini kaybetmeden yerel ekonomi ile hayatta kalabilecek, geçmişi ve geleneksel ürünleri ile ön plana çıkacaktır.

1. Aşağıda numaralandırılmış şekilde verilen sakin şehirleri harita üzerinde gösteriniz.

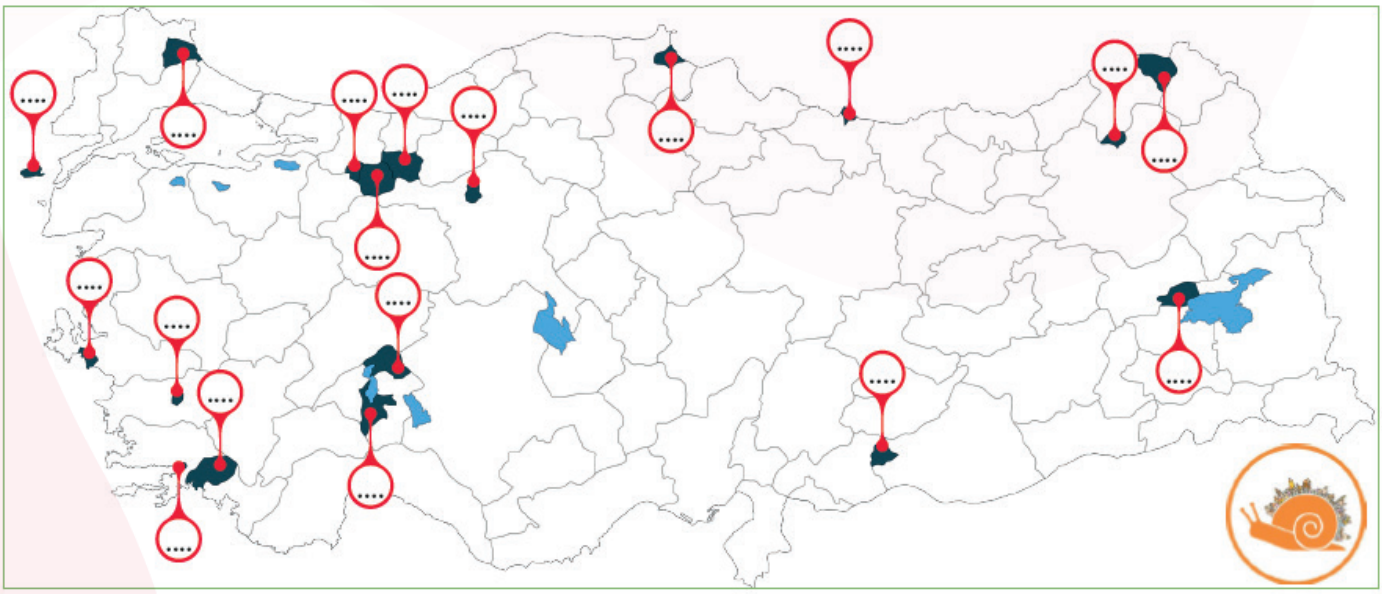

Harita: Türkiye'deki sakin şehirler

1. Seferhisar-İzmir (2009)
2. Akyaka-Muğla (2011)
3. Gökçeada-Çanakkale (2011)
4. Yenipazar-Aydın (2011)
5. Taraklı-Sakarya (2011)
6. Perşembe-Ordu (2012)
7. Vize-Kırklareli (2012)
8. Yalvaç-Isparta (2012)
9. Halfeti-Şanlıurfa (2013)
10. Şavşat-Artvin (2015)
11. Uzundere-Erzurum (2016)
12. Gerze-Sinop (2017)
13. Göynük-Bolu (2017)
14. Eğirdir-Isparta (2017)
15. Mudurnu-Bolu (2018)
16. Köyceğiz-Muğla (2019)
17. Ahlat-Bitlis (2019)
18. Güdül-Ankara (2020)

2. Sakin Şehir Hareketi küresel şehirlere karşı alternatif olarak ortaya çıkmıştır. Sakin şehir simgesi olarak salyangoz tercih edilmiştir.

a. Sakin şehir simgesi olarak neden salyangoz tercih edilmiştir?

.....

.....

.....

b. Sakin şehirler, öz değerlerini muhafaza ederek varlığını devam ettirmeyi mi amaçlamakta yoksa Sakin şehir imajıyla kendini dışarıya pazarlamak için bir meta olarak mı sunmaktadır? Yorumlayınız.

.....

.....

.....

3. **Mahmut "küresel şehir" olan New York'ta, Ezgi ise "sakin şehir" olan Eğirdir'de yaşamaktadır. Aşağıda bu şehirlerin özellikleri karışık olarak verilmiştir. Verilen özelliklerin kimin yaşadığı şehre ait olduğunu tabloda işaretleyiniz.**

Mahmut (New York) **Ezgi (Eğirdir)**

	Mahmut	Ezgi
Organik tarım ön plandadır.		
Hızlı yemek kültürü yaygındır.		
Gürültü ve hava kirliliği fazladır.		
Yenilenebilir enerji kullanılır.		
Ekonomi kurum kaynaklıdır.		
Küçük ölçekli üreticiler korunur.		
Zanaatların korunup geliştirilmesi sağlanır.		
Yerel ekonomi etkilidir.		
Dikey mimari ön plandadır.		

4. **Aşağıda nüfus grafikleri verilen sakin şehirlere bakıldığında Seferihisar'ın nüfusu artarken Yalvaç'ın nüfusunda azalma görülmektedir. Bir bölge göç alırken diğer bölge göç vermektedir. İki bölge de sakin şehir statüsünde olmasına rağmen oluşan bu farkın nedeni nedir? Açıklayınız.**

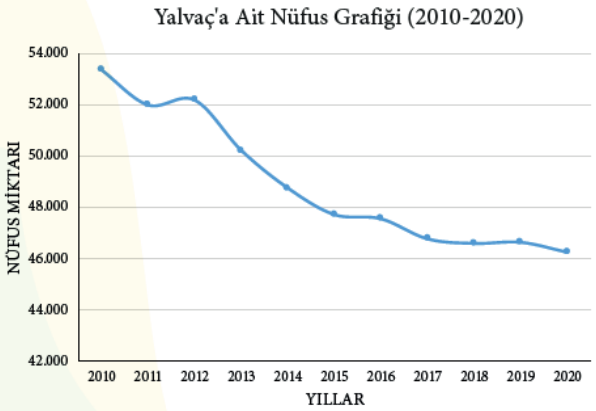

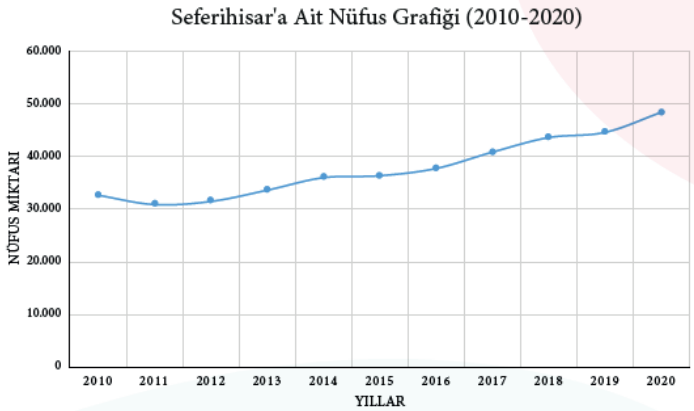

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Sınıflandırma

Aşağıda verilen köyden küçük kırsal yerleşmeleri şemaya doğru olarak yazınız.

Mahalle	Dam	Dalyan	Ağıl	Divan
Kom	Oba	Mezra	Çiftlik	Yayla

Köyden Küçük Kırsal Yerleşmeler

- **Sürekli Kırsal Yerleşmeler**
  -
  -
  -
  -
- **Geçici Kırsal Yerleşmeler**
  -
  -
  -
  -
  -
  -

Haritayı Kullan

Aşağıdaki soruyu haritayı kullanarak çözünüz.

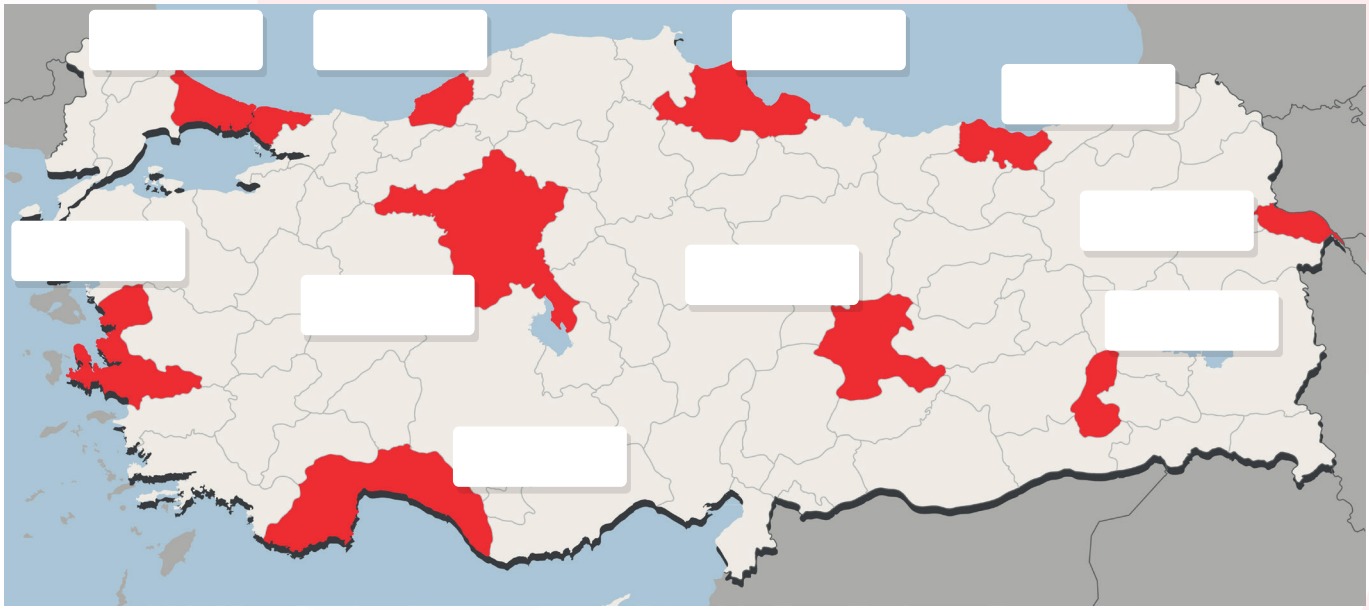

Haritada taranarak gösterilen şehirlerin isimlerini kutucuklara yazınız. Bu şehirleri öne çıkan fonksiyonlarına göre aşağıdaki tabloya doğru olarak yazınız. (Bir şehrin birden fazla fonksiyonu öne çıkabilir.)

Tarım Şehirleri	Sanayi Şehirleri	Liman Şehirleri	Ticaret Şehirleri	Turizm Şehirleri	Maden Şehirleri

Bil-Bul-Çöz

Aşağıdaki bulmacayı çözerek anahtar kelimeyi bulunuz.

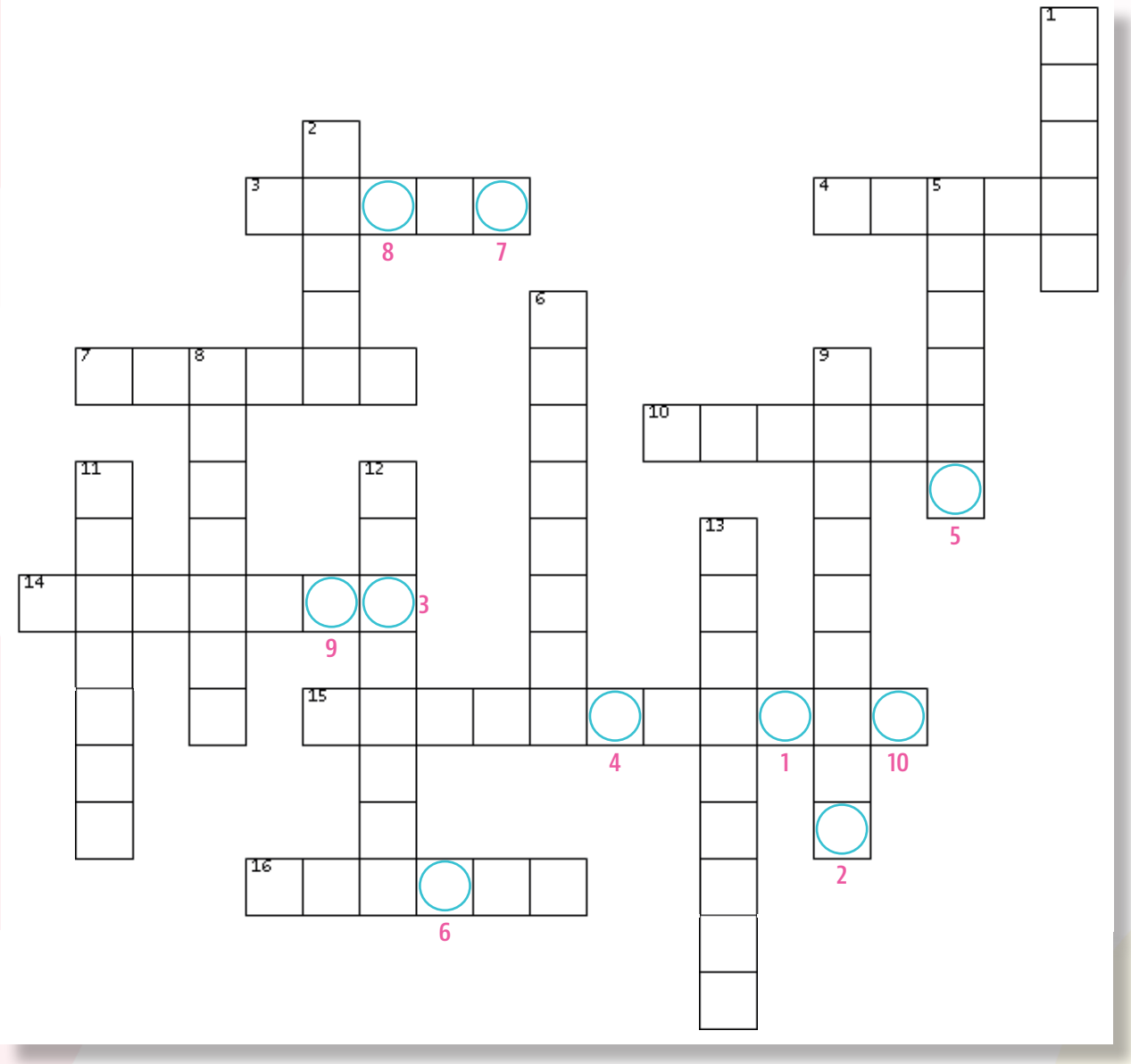

SOLDAN SAĞA

3. Ana vatanı Etiyopya'nın Kaffa Bölgesi olmasına rağmen üretiminde Brezilya, Vietnam ve Kolombiya gibi ülkelerin önde olduğu tarım ürünü
4. Türkiye'nin en son sakin şehri olan Ankara ilçesi
7. Petrol çıkarılması ve rafineri kurulması ile gelişen maden şehri
10. Köy ile şehir arasında geçiş özelliği gösteren yerleşme
14. Geniş araziler üzerine kurulmuş, arazi sahipleri ve çalışanlar için evlerin bulunduğu, etrafı çevrili yerleşme
15. Türkiye'nin ilk sakin şehri
16. Dağıtım faaliyetinin en önemli unsuru ve dağıtımın gelişmesinde etkili olan en önemli faktör

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. Su kaynaklarının az, yer şekillerinin düz olduğu bölgelerdeki yerleşme dokusu
2. İlkbahar ve yaz mevsimlerinde yüksek kesimlerdeki gür ot topluluklarından hayvancılık faaliyetlerinde yararlanmak amacıyla oluşturulan geçici yerleşmeler
5. Deniz, göl ya da akarsu kenarlarında balık avlamak ya da üretmek için kurulmuş geçici yerleşmeler
6. Peribacaları ve doğal güzellikleri sayesinde ön plana çıkan turizm şehri
8. Mal ve hizmetlerin kullanılması faaliyeti
9. Bir ürünün, bir malın ve bir hizmetin satışını gerçekleştirmek amacıyla yapılan etkinliklerin tümü
11. Isparta'nın sakin şehri
12. Dünyanın ilk ve tek sakin şehir adası
13. Aydın'ın sakin şehri

ANAHTAR KELİME

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Kelime Avı

İpuçlarından yararlanarak verilen harflerden istenilen kelimeyi bulunuz. Renkli kutulardaki harflerden anahtar kelimeye ulaşınız.

1. Dinlenme	RTİZMU	7
2. Eğitim	LKRÜTÜ	2, 16
3. Şanlıurfa ilçesi	İALEFTH	9
4. Kırsal - şehirsel	REYŞEELM	12
5. Yerleşme dokusu	ĞADINKI	4
6. Muhtar	AAMLHEL	10
7. Batı Karadeniz yerleşmesi	İDNVA	13
8. Küçük yerleşim birimi	MAZRE	1
9. Gereksinim	İTAİHÇY	14
10. Klimatoloji	KİLİM	8
11. Para	YERSMAE	
12. Harcama	EİTMKTÜ	6
13. Artvin'in ilçesi	AŞŞATV	11
14. İş alanı	ESÖKRT	15
15. Dijitalleşme	JONEOKLTİ	3, 5
16. Satış	RMPAAAZAL	

ANAHTAR KELİME

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

CEVAP ANAHTARI

EŞLEŞTİRME

1. Dağıtım 2. Üretim 3. Üretim 4. Tüketim 5. Üretim
6. Dağıtım 7. Üretim 8. Tüketim 9. Üretim

BOŞLUK DOLDURMA

1. Şehirler 2. Ticaret 3. Turizm 4. Seferihisar 5. Tarımsal 6. Dağınık 7. Yayla 8. Dalyan
9. Kasaba 10. Kırsal 11. Doğal 12. Beşerî 13. Dağıtım 14. Ulaşım 15. Boru

ÇOKTAN SEÇMELİ

1. C 2. A 3. C 4. E 5. D 6. B 7. E 8. B 9. B 10. E 11. A 12. B 13.D 14. E 15. E 16. A 17. A

AÇIK UÇLU SORULAR

1. A yerleşmesinde evler arası mesafenin az olduğu toplu yerleşme dokusu görülürken; B yerleşim alanında evler arası mesafenin fazla olduğu dağınık yerleşme dokusu görülmektedir.

2. A yerleşmesinin bulunduğu alanda iklimin karasal, su kaynaklarının az, yer şekillerinin düz olması toplu yerleşme dokusunun oluşmasına neden olmuştur. B yerleşmesinin bulunduğu alanda ise iklimin nemli, su kaynaklarının fazla, yer şekillerinin engebeli, tarım alanlarının parçalı olması dağınık yerleşme dokusunun oluşmasına neden olmuştur.

3. Sanayinin gelişmesi ulaşımın gelişmesini sağlarken gelişen ulaşım teknolojileri ve büyüyen pazar da sanayi üretimini artırmaktadır. Sanayide çeşitli ham maddelerin üretim merkezlerine, kullanılabilir hâle getirilen ürünlerin de tüketiciye ulaştırılması ve işçilerin taşınması ancak çok gelişmiş ve çeşitli ulaşım araçlarıyla mümkündür.

4. Ulaşım teknolojilerinin gelişmesi ve ulaşım ağının yaygınlaşması dağıtımın gelişmesine neden olur. Dağıtımın gelişmesi ise ürünlerin üretim alanlarından tüketim alanlarına ulaşmasını kolaylaştırır. Ayrıca bozulabilir ürünlerin üretim alanlarından uzak pazarlara ulaştırılabilmesi için özel taşıma ve paketleme sistemlerinin geliştirilmesi dağıtımın gelişmesinde etkili olur. Bu durum bozulabilir ürünlerin üretim ve tüketimini arttırır. Olumsuz hava koşulları ile dağıtımın aksaması durumunda tüketim alanlarında ürünlerin fiyatı artar. Bu durum ise üretimi ve tüketimi olumsuz etkiler.

BECERİ TEMELLİ

1.

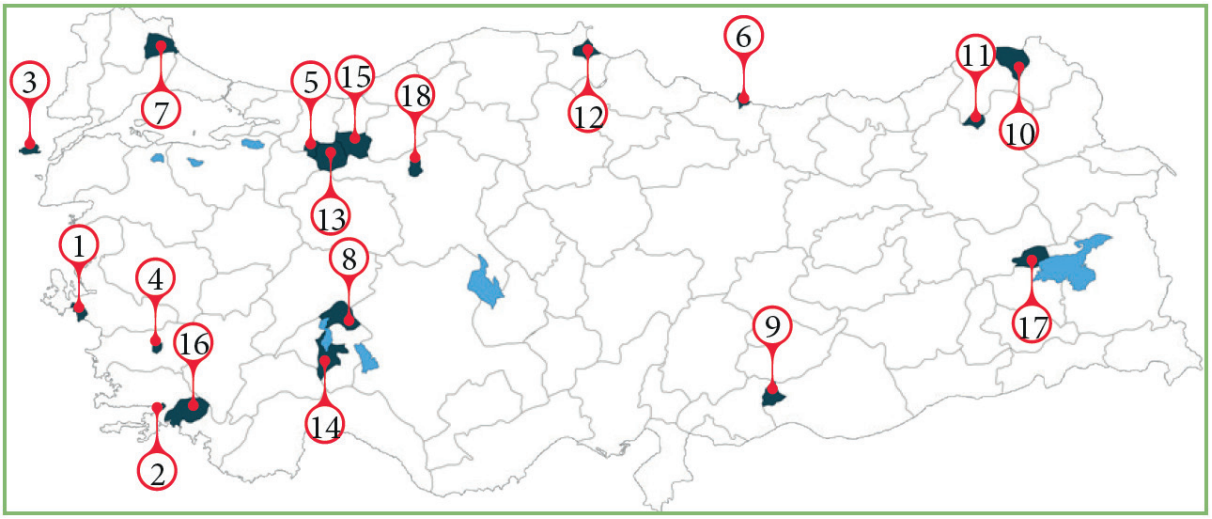

2. a) Salyangoz yavaşça sürünürken ardında yapışkan bir iz bırakır. Bu da sakin şehirlerin felsefesine ilham kaynağı olmuştur. Yavaş şehirler, yavaş ilerlemeleri ve faaliyetleri sayesinde iz bırakma özellikleriyle salyangozdan esinlenmişlerdir. Ayrıca salyangoz, hayatını sürdürebilmek için gerekli olan özleri içinde barındıran kendi kendine yetebilen bir canlıdır. Sakin şehirler de bu ilkeyle hareket etmektedir.

b) Sakin şehirler küresel şehirlere karşı bir hareket olarak ortaya çıkmış olsa da küreselliğin olumlu yönlerini kullanarak, kendi öz değerlerine bağlı kalarak varlığını sürdürmeyi ve dünya sahnesinde yer almayı amaçlamışlardır. Turistik faaliyetler temel amaç olmasa bile misafirperverlik ilkesi benimsenerek şehir ekonomisine katkı hedeflenmektedir.

BECERİ TEMELLİ

3.

Özellikler	Mahmut	Ezgi
Organik tarım ön plandadır.		X
Hızlı yemek kültürü yaygındır.	X	
Gürültü ve hava kirliliği fazladır.	X	
Yenilenebilir enerji kullanılır.		X
Ekonomi kurum kaynaklıdır.	X	
Küçük ölçekli üreticiler korunur.		X
Zanaatların korunup geliştirilmesi sağlanır.		X
Yerel ekonomi etkilidir.		X
Dikey mimari ön plandadır	X	

4. Seferihisar 2009 yılında sakin şehirlere katılmıştır. Seferihar'ın nüfus grafiğine bakıldığında 2010 yılına göre nüfusun giderek arttığı görülmektedir. Seferihisar'ın turizm bölgesinde yer alması, İzmir gibi büyük bir şehre yakın olması ve insanının yöresel faaliyetleri nedeniyle gelir elde ederek göç aldığı görülmektedir. Seferihisar'ın Türkiye'deki sakin şehirler ağına ilk katılan yer olması, coğrafi işaretli ürünlerin çeşitliliği diğer sakin şehirlere kıyasla daha çok yol katetmesine bu da ekonominin daha iyi olmasına neden olmuştur.

Yalvaç 2012 yılında sakin şehirlere katılmıştır. Nüfus grafiğine bakıldığında nüfusun giderek azaldığı görülmektedir. Yalvaç sakin şehirler ağına sonradan katılmış olduğundan gelişimini henüz tamamlayamamış, halkın yerel ekonomiye katkısı sınırlı kalmış ve yerel tatlar için coğrafi işaret belgesi alınamamış olması şehrin nüfus kaybetmesine neden olmuştur.

SINIFLANDIRMA

- Köyden Küçük Kırsal Yerleşmeler
  - Sürekli Kırsal Yerleşmeler
    - Mahalle
    - Mezra
    - Çiftlik
    - Divan
  - Geçici Kırsal Yerleşmeler
    - Yayla
    - Ağıl
    - Kom
    - Oba
    - Dam
    - Dalyan

HARİTAYI KULLAN

Tarım Şehirleri: İzmir, Malatya, Samsun, Antalya, Iğdır

Sanayi Şehirleri: İstanbul, Zonguldak, Samsun, Batman, İzmir

Liman Şehirleri: İstanbul, Antalya, İzmir, Samsun, Trabzon

Ticaret Şehirleri: İstanbul, Antalya, İzmir, Ankara, Trabzon, Zonguldak

Turizm Şehirleri: İstanbul, Antalya, İzmir

Maden Şehirleri: Zonguldak, Batman

BİL - BUL - ÇÖZ

Anahtar Kelime: SAKİN ŞEHİR

KELİME AVI

1. Turizm
2. Kültür
3. Halfeti
4. Yerleşme
5. Dağınık
6. Mahalle
7. Divan
8. Mezra
9. İhtiyaç
10. İklim
11. Sermaye
12. Tüketim
13. Şavşat
14. Sektör
15. Teknoloji
16. Pazarlama

Anahtar Kelime: EKONOMİK FAALİYET

Etkileşimli Kitaplar

Beceri Temelli Kitaplar

Soru Bankası

Mobil Soru Bankası

Dinamik Uygulamalar

3B Modeller

YKS Kampı

TRT EBA TV Lise

OGM MATERYAL

http://ogmmateryal.eba.gov.tr